

ЗАВДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ

Лекція 1. Економічний фундамент національної безпеки

ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА»

ЕКОНОМІКА: ВІД ДОМОГОСПОДАРСТВА ДО БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Класичне походження

«Економіка» (грец.) — мистецтво ведення домашнього господарства.

Історія: Вперше термін вжив Арістотель (III ст. до н.е.).

Мета: Задоволення потреб.

Сучасна наука

Визначення: Суспільна наука, яка вивчає закони розвитку економічних систем та діяльність суб'єктів в умовах обмежених ресурсів.

Фокус: Ефективне господарювання.

КОНТЕКСТ БЕЗПЕКИ: Ми вивчаємо економіку не просто як науку про гроші, а як науку про ресурсне забезпечення виживання нації. Без сильної економіки неможлива сильна армія.

1. ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Предмет вивчення: Виробничі відносини між людьми у процесі господарювання.
Ефективне господарювання — це вміння досягати максимуму при дефіциті засобів.

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Security Lens: Практична функція дозволяє державі прогнозувати кризи та мобілізувати ресурси у загрозовий період.

2. СУТНІСТЬ ТА ЦИКЛ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

Визначення:

Сукупність індивідуальних виробництв у їх взаємозв'язку.

Особливість:

Безперервність. Люди не можуть перестати виробляти, бо не можуть перестати споживати.

Security Lens: Блокада шляхів обміну або руйнування виробництва розриває цей цикл, що є прямою загрозою існуванню держави.

СТРУКТУРА СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

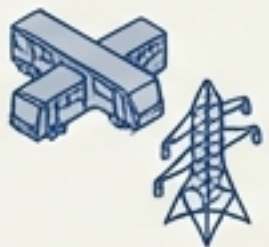
СФЕРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МАТЕРІАЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО

Основне виробництво
(промисловість, с/г, будівництво)

• ...

Виробнича інфраструктура
(транспорт, зв'язок, енергетика)

КРИТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА

НЕМАТЕРІАЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО

Соціальна інфраструктура
(освіта, медицина, наука, культура)

• ...

Виробнича інфраструктура примножує суспільне багатство, обслуговуючи основне виробництво.

4. ФАКТОРИ ВИРОБНИЦТВА: СТРАТЕГІЧНІ АКТИВИ

Ресурси, які необхідні для створення благ.

ЗЕМЛЯ (Land)

Природні ресурси,
надра, територія,
водні басейни.

ПРАЦЯ (Labor)

Робоча сила, таланти
та зусилля людей.

КАПІТАЛ (Capital)

Засоби виробництва:
верстати, техніка,
обладнання.

ПІДПРИЄМНИЦТВО

Здатність комбінувати
фактори та йти на ризик.

ЕВОЛЮЦІЯ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА

ТРАДИЦІЙНІ ФАКТОРИ

UPGRADE / EXPANSION MODULE

СУЧАСНІ ФАКТОРИ (UPGRADE)

1. НАУКА (Science)

Як безпосередня продуктивна сила.

2. ІНФОРМАЦІЯ (Information)

Критичний ресурс епохи.

3. ЕКОЛОГІЯ (Ecology)

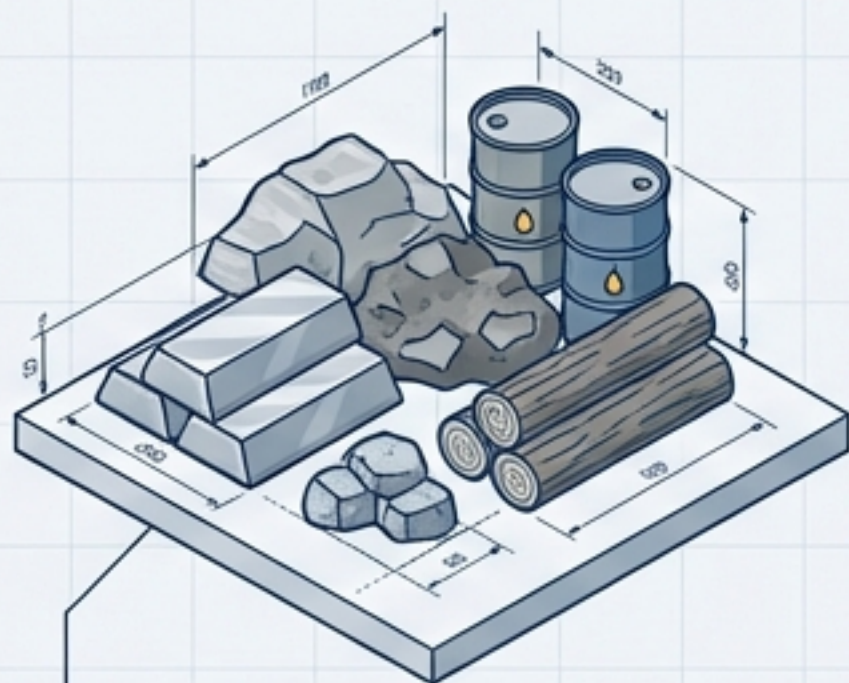
Умови та обмеження.

SECURITY LENS

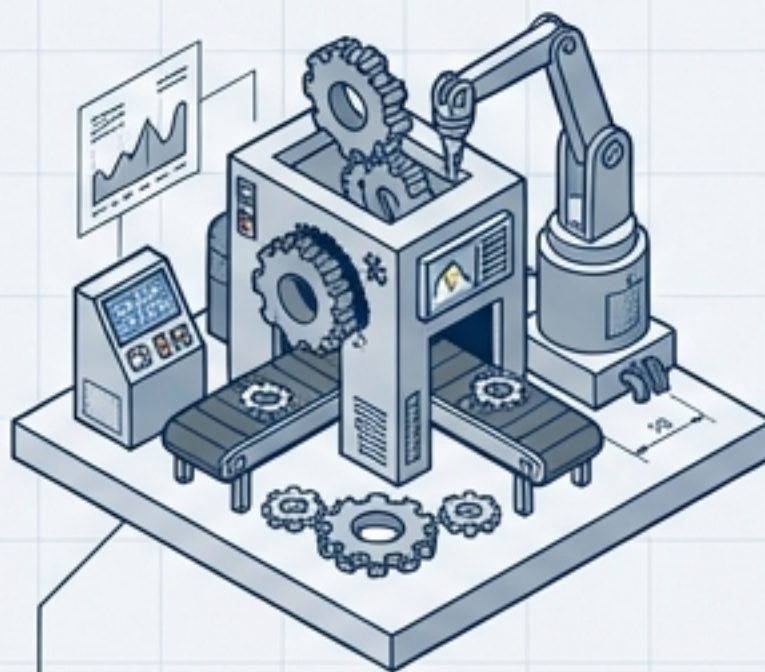
Інформація та наука сьогодні є такими ж важливими факторами оборони, як і традиційний капітал (зброя).

ЗАСОБИ ВИРОБНИЦТВА (MEANS OF PRODUCTION)

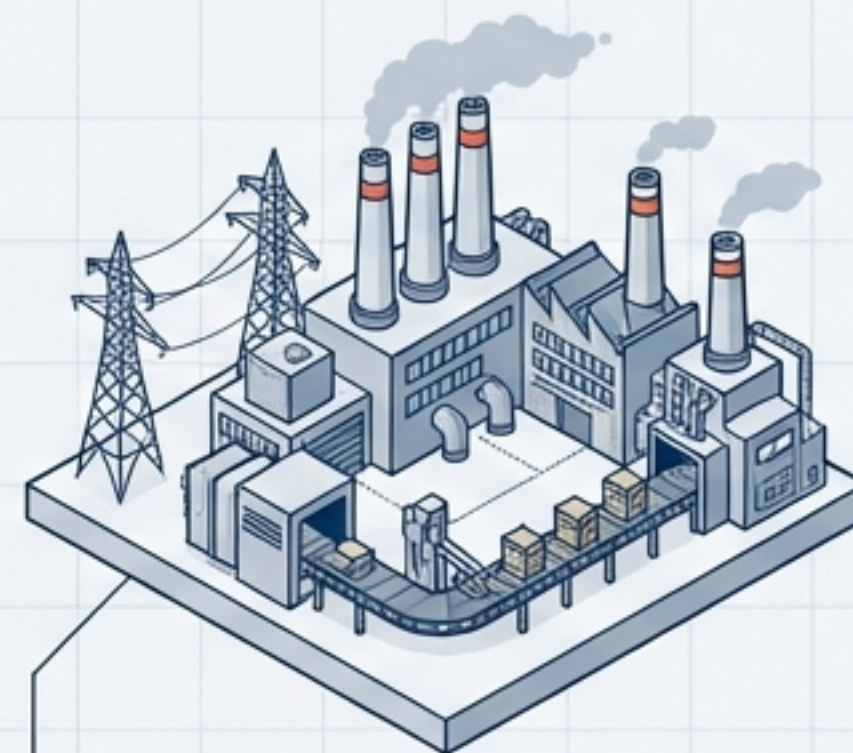
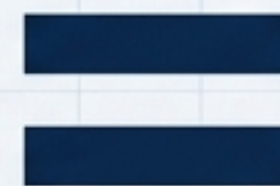
ПРЕДМЕТИ ПРАЦІ

На що спрямована дія
(сировина, матеріали).

ЗАСОБИ ПРАЦІ

Чим діють (машини,
обладнання, споруди).

ЗАСОБИ ВИРОБНИЦТВА

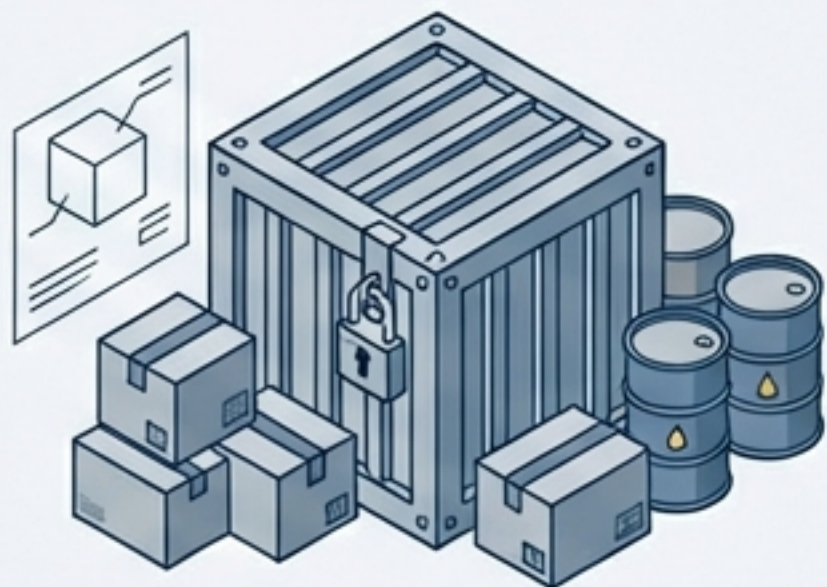

SECURITY LENS

Військово-промисловий комплекс (ВПК) базується на наявності якісних засобів праці.
Без верстатів немає снарядів.

3. ПРОДУКТ ВИРОБНИЦТВА: ТОВАРИ ТА ПОСЛУГИ

РЕЧОВА ФОРМА (ТОВАР)

Матеріальне благо.
Існує відокремлено від виробника.

НЕРЕЧОВА ФОРМА (ПОСЛУГА)

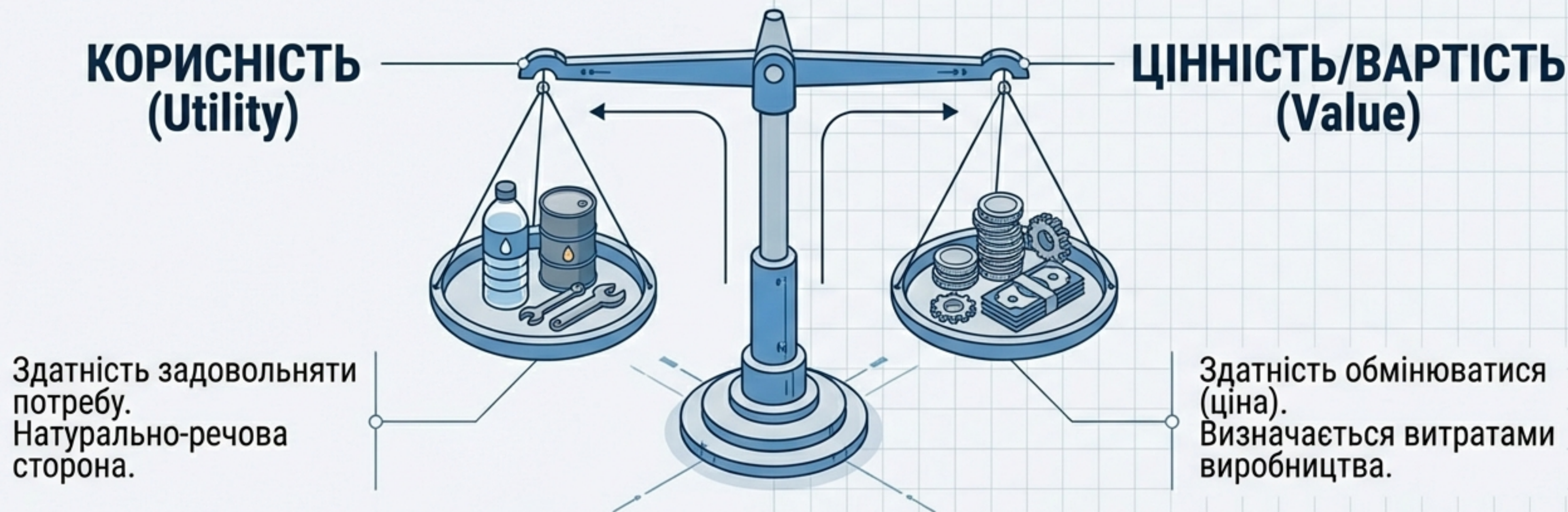

Діяльність з корисним ефектом. Процес виробництва співпадає з процесом споживання.

- * **Матеріальні послуги:** ремонт, логістика.
- * **Нематеріальні послуги:** освіта, безпека.

Продукт – це абсолютний результат виробництва.

ДВІ СТОРОНИ ПРОДУКТУ: КОРИСНІСТЬ ТА ЦІННІСТЬ

SECURITY LENS

У кризових ситуаціях корисність ресурсу (вода, паливо) може стати безцінною, незалежно від його ринкової вартості.

ЩО СТВОРЮЄ ВАРТІСТЬ?

ЗВУЖУВАЛЬНА ТЕОРІЯ (Марксизм)

Лише матеріальне виробництво створює вартість. Послуги вважаються "непродуктивними".

РОЗШИРЮВАЛЬНА ТЕОРІЯ (Сучасна)

Вартість створюється усіма факторами **виробництва** (і матеріальними, і нематеріальними).

ВИСНОВОК: Послуги освіти, медицини та національної безпеки є продуктивною працею, що створює вартість.

4. РЕСУРСИ ТА ПРОБЛЕМА ОБМЕЖЕНОСТІ

ЕКОНОМІЧНІ РЕСУРСИ

ВІДТВОРЮВАЛЬНІ

Ґрунт, наука,
інформація, кадри.

НЕВІДТВОРЮВАЛЬНІ

Корисні копалини.

ТИПИ РЕСУРСІВ

Природні

Трудові

Інвестиційні

Інформаційні

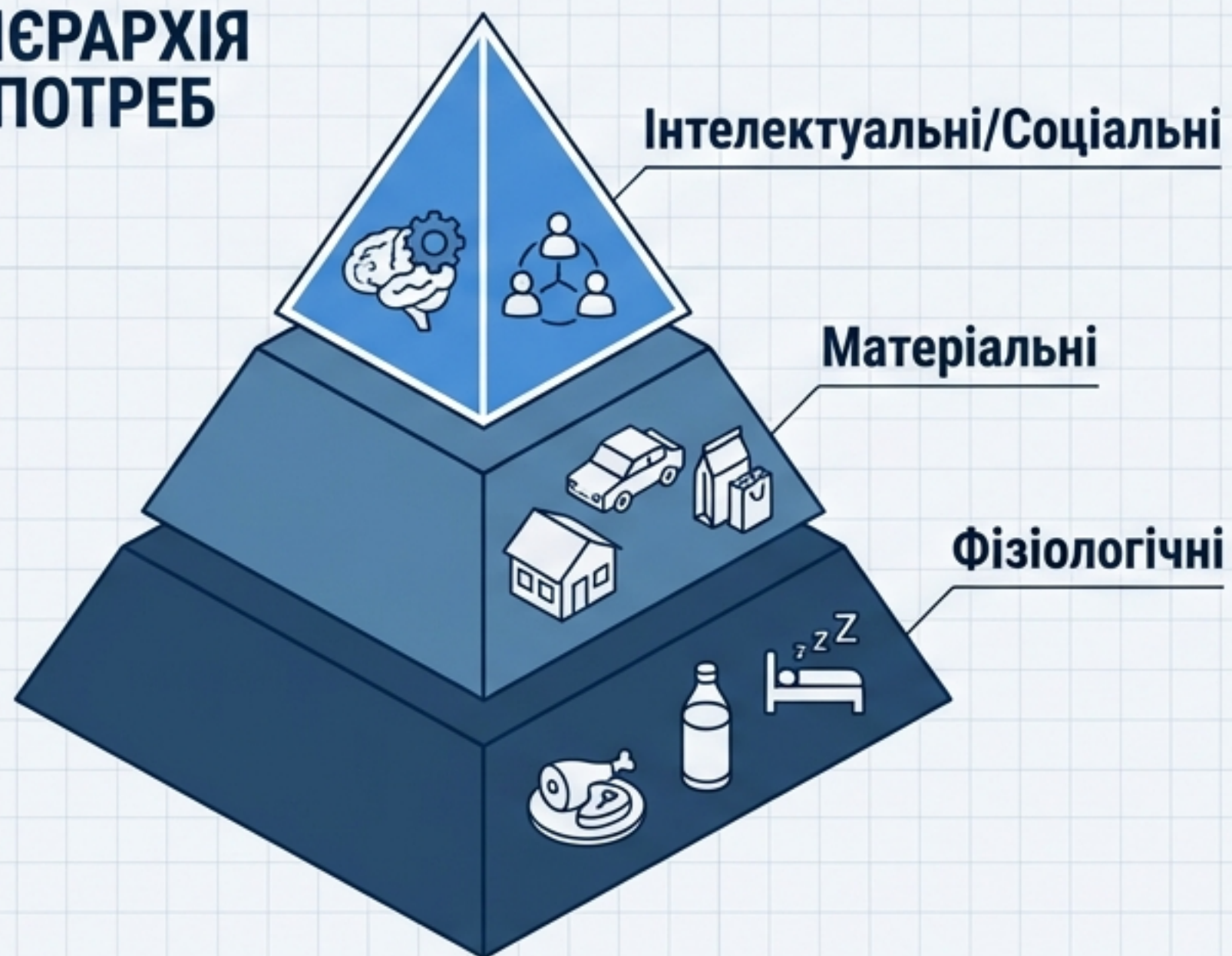

SECURITY LENS

Контроль над невідтворювальними ресурсами (нафта, газ, рідкоземельні метали) — одна з головних причин сучасних геополітичних конфліктів.

5. ЕКОНОМІЧНІ ПОТРЕБИ ТА ЇХ ДИНАМІКА

ІЄРАРХІЯ ПОТРЕБ

ЗАКОН ЗРОСТАННЯ ПОТРЕБ

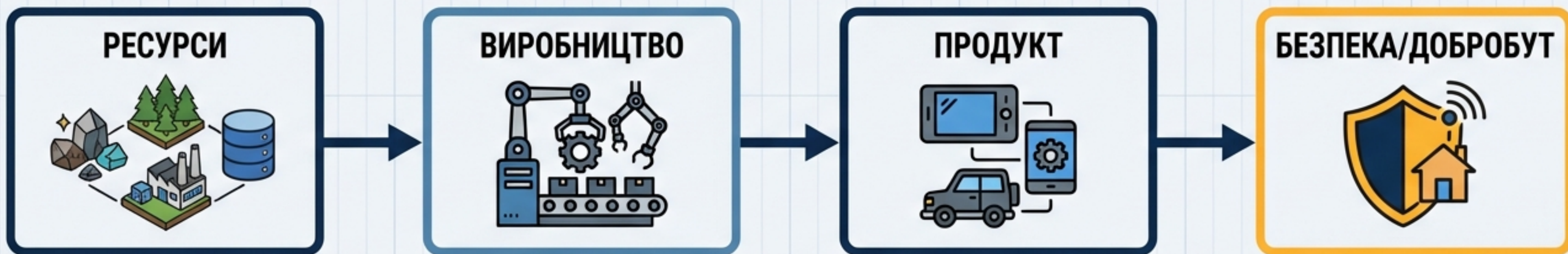
Потреби постійно зростають кількісно і якісно через НТП та розвиток суспільства.

Потреби за ступенем реалізації

- Абсолютні (Світовий рівень)
- Дійсні (Національний рівень)
- Платоспроможні (Є кошти)

ПІДСУМКИ: ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

- ✓ **Економіка** — це механізм перетворення обмежених ресурсів на безпеку нації.
- ✓ **Інфраструктура та інформація** — критичні фактори, що потребують захисту.
- ✓ Розуміння економічних законів дозволяє ефективно розподіляти сили для оборони.

ДАЛІ: РИНКОВІ МЕХАНІЗМИ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ.